

Postanak religije

Religija je povijesna i društvena pojava. Šta to znači? U nauci se susreću dva shvaćanja o karakteru religije: a. Shvaćanje da je religija urođena čovjeku i b. Shvaćanje da je ona postala na određenom stupnju društvenog razvitka, to jest da je ona historijska pojava. Drugo shvaćanje je, uglavnom, sasvim potisnulo prvo. Misao da u prvom stadiju pretklasničkih društava ne može biti govora o postojanju religije ističu mnogi mislioci. Tako, na primjer, njemački teoretičar Eildermann piše: «Dalje, grupe dolaze do pretpostavke, koja nam isto tako izgleda ispravna, da je, naime, čovječanstvo u početku bilo bez religije... Postanak religije vodi, naime u prahistorijske periode koji idu u prošlost još niže od stupnja na kome stoje danas najniži narodi, i čiji se odnosi mogu samo donekle rekonstruirati pomoću postojećeg etnogeografskog i prehistorijskog materijala». Na bazi dosadašnjih ispitivanja raznih etnologa, historičara religije, pretpostavlja se da na najnižem stupnju prvobitnih zajednica, tj. na najnižem stupnju divljaštva, čovjek nije znao za religiozna predodžbe. To je bilo doba kada su ljudi po načinu života bili vrlo bliski životinjama. Na tako niskom stupnju razvitka svijest ljudi je bila suviše nerazvijena da bi mogla shvaćati odnose u hordi i odnose prema prirodi; ljudski duh još nije bio toliko kreativan da stvarni svijet održava u vidu sistema predodžaba i pogleda, čovjek još nije mogao izgrađivati posebnu ideologiju, tek na višem stupnju razvitka (pretpostavlja se negdje na prijelazu iz nižeg u srednji sloj divljaštva) čovjek je razvio mozak i svijest dotle da je mogao u vlastitoj glavi izgrađivati određeni sistem predodžaba, koje su, sigurni, dugo vremena imale konkretno-čulni, a na apstraktno-pojmovni karakter, te da time stvori ideologiju koju mi zovemo religijom.

Kao historijska pojava religija je društvena pojava, društveni proizvod. Kako shvatiti tu tvrdnju? Kao što usamljeni pojedinac nije razvijao proizvodnju u toku povijesti, tako isto usamljeni pojedinac ne bi nikada bio u stanju razviti govor i duhovnu nadgradnju, a u njezinu sklopu i religiju. Zajednički život ljudi u procesu kolektivne proizvodnje stvorio je potrebu ljudi za međusobnim općenjem i razmjenom misli i potrebne uvjete i mogućnost rađanja misli i govora. Tvrdnja da je religija društveni proizvod sadrži dva glavna elementa: prvo, da je čovjek samo u zajednici, samo kao društveno biće mogao u procesu proizvodnje razviti svoju svijest, a time i religioznu svijest i, drugo, da religiozna svijest održava u glavama pojedinaca ljudi društveni život ljudi u njegovoj sveukupnosti, to jest međusobni odnos ljudi prema prirodi. Posmatrajući sa tog gledišta pitanje religije, lako možemo uvidjeti netočnost shvaćanja da je religija plod razmišljanja pojedinca. Ni prvobitnu religiju ni kasnije njene oblike nije ostvario ni ovaj ni onaj šaman, potok, itd., već je, naprotiv, svaka konkretna forma religija plod društvene zajednice i uvjetovana određenim stupnjem razvitka proizvodnih snaga, karakterom socijalnih institucija i psihologijom zajednice. Pojedini ljudi, samo fiksiraju, formuliraju misli, osjećanja i čine određene generalizacije u određenoj epohi. Prihvatanje stava da je religija historijska kategorija dovodi do pitanja analize korijena iz kojih niče religiozna ljudska svijest. Dvije su strane toga pitanja a. Korijeni nastanka prvobitne religije i b. Uzroci procesa promjene religioznih predodžaba u toku povijesti.

**----- OSTATAK TEKSTA NIJE PRIKAZAN. CEO RAD MOŽETE
PREUZETI NA SAJTU. -----**

www.maturskiradovi.net

MOŽETE NAS KONTAKTIRATI NA E-MAIL: maturskiradovi.net@gmail.com